

vedliňovací žádost tehdy, promeškala-li strana lhůtu k opravnému prostředku pro neodvratnou překážku. Paragrafem 181 zák. čl. XIX. z r. 1907 zmocněn byl ministr obchodu, aby v dohodě s ministrem vnitra a spravedlnosti upravil podrobněji pro obor práva nemocenského a úrazového pojištění řízení před příslušnými úřady a orgány a to zejména i pokud jde o řízení restituční pro zmeškanou lhůtu. K úpravě té došlo nařízením ministerstva obchodu ze 4. 7. 1908, č. 49.157, stanovícím v § 235, že restituce pro zmeškanou lhůtu odvolací má místo, osvědčí-li strana, že k zmeškání došlo bez její viny. Když i z porovnání těchto předpisů je patrné, že ve věcech nemocenského a úrazového pojištění podmínky, stanovené zák. článkem XX./1901 byly do jisté míry zmírněny, nepřipouštějí nicméně předpisy ty pochybnosti o tom, že ani v tomto řízení nebylo upuštěno od principu závaznosti propadných lhůt — z ohledu na právní bezpečnost nutné — a že nebylo ani v tomto řízení ponecháno straně na vůli, zda toho kterého opravného prostředku použije ve lhůtě zákonem k tomu cíli všeobecně stanovené, či později, čímž ovšem ona propadná lhůta stala by se illusorní, nýbrž že překročení lhůty té uznáno přípustným výhradně tehdy, nastala-li podmínka výslovně stanovená, že totiž lze důvodně míti za to, že k promeškání lhůty došlo bez zavinění strany, zejména i bez jejího zanedbání péče a opatrnosti při řádném obchodníku právem předpokládané, tudíž pro překážku, na jejíž dostavení se neměla strana vlivu ani svým činěním ani opomenutím a které za pravidelného běhu věci nemusila ani předpokládati (nálezn Nejv. spr. soudu z 2. X. 1925, č. 13.033/35).

Různé.

Ve stížnosti k nejvyššímu správnímu soudu nemůže se stěžovatel dovolávat na zcela jiné skutkové okolnosti, než o které se opíral ve svém odvolání.

Předpis § 5 zákona o nejvyšším správním soudě brání tomuto, aby učinil předmětem svého rozhodování stížnost, kterou stěžovatel založil na zcela jiných skutkových okolnostech, než o které se opíral ve svém odvolání, takže žalovaný úřad neměl ani příležitosti, aby se jimi zabýval.

Z téhož důvodu nemůže nejvyšší správní soud přihlížeti k námitce nezákonnosti, ježto nezákonnost může spočívat na nesprávné subsumpci skutkových okolností pod předpis pozitivního práva a subsumpci takovou musil se předem zabývat úřad; v daném případě tomu tak nebylo a bylo stížnost proto zamítnouti jako bezdůvodnou.

(Výtah z rozhodnutí nejvyššího správního soudu ze dne 22. září 1925, č. j. 17.441/25.)

Z ustanovení odst. 1., § 6 zákona ze dne 19. prosince 1918, č. 91 Sb. z. a n., nemůže strana vyvozovati subjektivní nárok na povolení práce přes čas, ani jsou-li dány předpoklady tam vytčené.

V § 1 zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 Sb. z. a n., vymezil zákonodárce zásadně a způsobem kategorickým, že v podnicích živnostenskému řádu podrobených nebo po živnostensku provozovaných nesmí skutečná pracovní doba zaměstnanců trvati zásadně déle než 8 hodin ve 24 hodinách nebo nejvýše 48 hodin týdně.

Z této zásady připustil zákonodárce v § 6 výjimku, podle které se může povolit podnikům, byl-li pravidelný provoz přerušen živelnými událostmi

nebo nehodami, či nastala-li ve veřejném zájmu nebo z jiných naléhavých důvodů zvýšená potřeba práce a nelze učiniti jiných opatření, aby dočasně prodloužily pracovní dobu.

Stanoví-li tudíž zákon, že za určitých předpokladů může se z této zásady povolit odchylka, nutno jest se zřetelem k zjevné sociálně-politické tendenci v zákoně se projevující míti za to, že tu zákon nezamýšlel platnost oné zásady omeziti nějakými výhradami ve prospěch zaměstnavatelů, nýbrž že chtěl jen zachovati úřadům právo za určitých předpokladů a s časovým omezením v jednotlivých případech udělití dispens od jejího zachování. Dovolává-li se strana analogie § 96 a) ž. ř. dovozováním, že zákon o 8hodinné době pracovní se jeví jako novela k živnostenskému řádu a musí býti proto v duchu živnostenského řádu vykládán, jest naproti tomu podotknouti, že ze znění § 96 a) ž. ř. není nepochybně patrné, že by byl propůjčoval právní nárok na prodloužení pracovní doby tam stanovené, při čemž nelze přehlížeti, že zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 Sb. z. a n., jest produktem názorů sociálně-politických, podstatně odlišných od těch, jež došly výrazu při formulování § 96 a) ž. ř.

Tento svůj názor opírá nejvyšší správní soud dalšími momenty:

Odst. 1. § 6 přenechává udělování povolení práce přes čas pro podniky, živnostenské inspekci podrobené, živnostenským inspektorům, tudíž orgánům státní správy, které nejsou jako normální instance povolány k rozhodování o subjektivních právech stran.

Povolováním prodloužené doby pracovní pro jednotlivé kategorie podniků není pověřen jediný úřad, nýbrž úřady různé. Z této úpravy kompetence jest usuzovati, že úmyslem zákonodárce nebylo povolování úchylek od zákonné doby pracovní vybudovati jako judikování o subjektivních nárocích stran, nýbrž že zvolil určité orgány veřejné, jež pokládal za nejlépe znalé poměrů jednotlivých podniků té které kategorie a jim jakožto nejvhodnějším svěřil udělení dispensí od přísného předpisu zákona. V tom lze naléztí také jakési vysvětlení toho, že zákon vůbec o nějakém postupu instančním nebo o nějakém řízení se stranami nemluví, pokládaje patrně povolení podle odst. 1. § 6 právě jen za pouhý výkon určité úřední pravomoci, jejímž rubem není subjektivní právo stran, jež by si proti jeho porušení mohly stěžovati.

1. odst. § 6 vyslovuje, že povolení práce přes čas může býti uděleno, když zvýšená potřeba práce nastala ve veřejném zájmu nebo z jiných naléhavých důvodů. Zákon tu staví zvýšenou potřebu práce ve veřejném zájmu a z jiných naléhavých důvodů bez rozdílu vedle sebe jako jeden z předpokladů, za nichž úleva podle onoho předpisu může býti povolena. Jest mimo spor, že zájem veřejný, resp. jeho ochrana nemůže býti obsahem subjektivních práv soukromých osob (podniků); i kdyby se »jinými naléhavými důvody« rozuměly zájmy podniků, tedy zájmy soukromé, nasevďčovalo by toto spřežení veřejných a soukromých zájmů v této souvislosti, že jako u oněch, tak ani u těchto zákon nějaká subjektivní práva na zřeteli neměl.

Nelze-li tudíž uznati subjektivní nárok na udělení povolení práce přes čas, nemůže strana důvodně tvrditi, že naříkaným rozhodnutím, povolení takové jí odpírajícím, bylo porušeno nějaké její právo.

(Výtah z nálezu nejvyššího správního soudu v Praze ze dne
16. června 1925, č. 9791/25.)